

Vesien suojelu ja kalatiet

Eduskunnan ympäristövaliokunnan kokous

6.10.2017

HE 106/2017 vp

Matti Ovaska, WWF Suomi

Kuva: Petteri Hautamaa

Miksi vaelluskalat ovat uhanalaisia?

- Heikko lainsuoja
- Joet ja purot tukittu padoilla, lisääntymis- ja elinalueet heikentyneet
- Istutuskeskeinen kalavesien hoito
- Ylikalastus

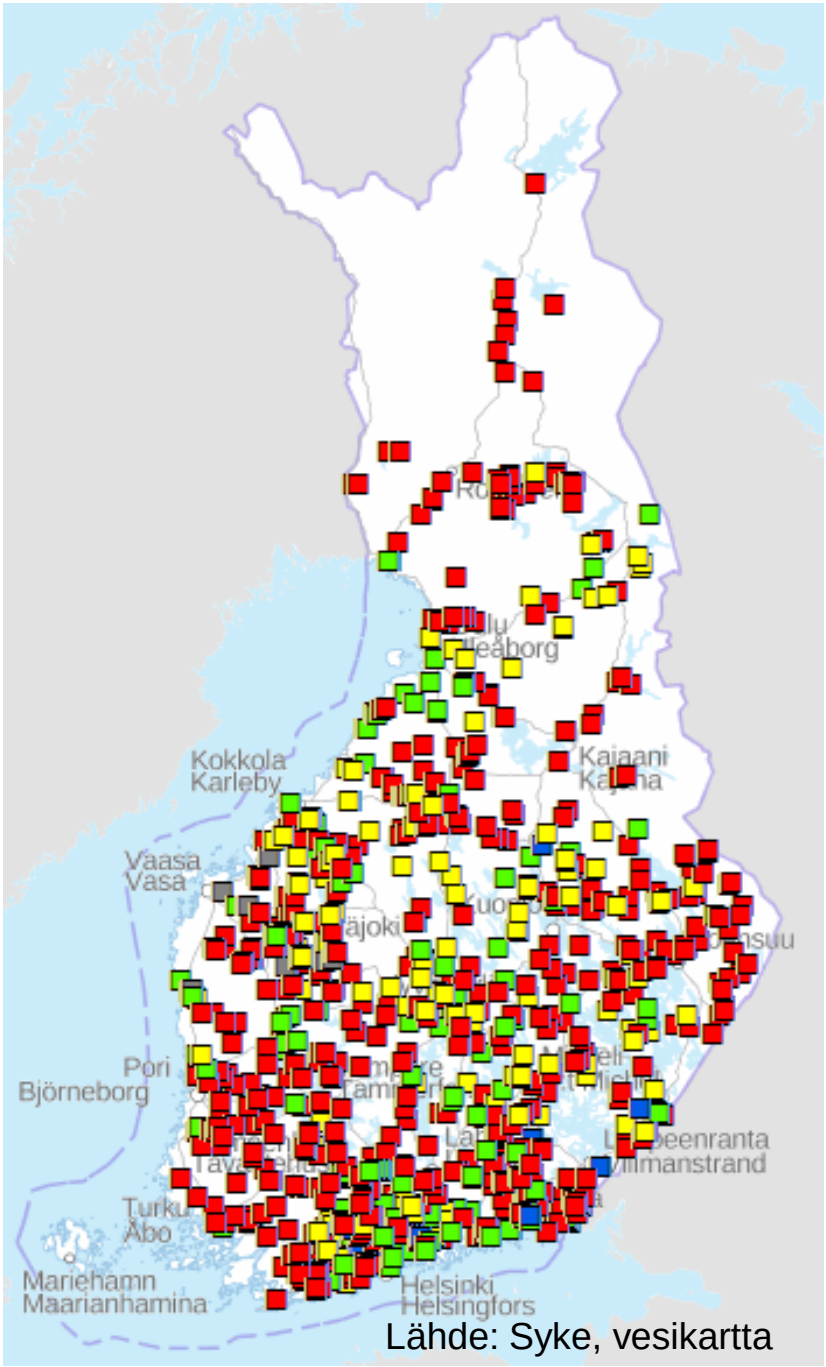

Lähde: Syke, vesikartta

Vesilain ja kalatalousvelvoitteiden päivitys

- Suomen 221 vesivoimalaitoksesta ainakin 50:n vesiluvista puuttuu kokonaan kalatalousvelvoite → velvoitetta ei tällöin voida vastoin luvan haltijan suostumusta määrätä niihin jälkikäteen.

- Jos kalateitä rakennetaan patoihin, joista velvoite puuttuu, kustannukset kaatuvat valtiolle

- Toisaalta myös olemassa olevien velvoitteiden toimeenpano ontuu: Noin 50 pienvesivoimalalla kalatievelvoite, mutta ainoastaan 9 rakennettu, joista 5 yhteiskunnan varoin.

Suomen luonnonsuojeluliiton, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön ja WWF Suomen

ESITYS VESILAIN TARKISTAMISEKSI UUDEN KALATALOUSVELVOITTEEN MÄÄRÄÄMISEN OSALTA

Laki vesilain 3. luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *lisätään* vesilain (587/2011) 3. lukuun uusi pykälä seuraavasti:

22 a §
Uuden kalatalousvelvoitteen määrääminen

Lupaviranomainen voi hakemuksesta määrätä uuden kalatalousvelvoitteen sellaiseen lupaan, johon kalatalousvelvoitetta ei ole aikaisemmin sisältynyt, mikäli kyseisen luvan piirissä olevasta vesitaloushankkeesta aiheutuu kalakannalle ja kalastukselle vahinkoa.

Luvan haltijalle uuden kalatalousvelvoitteen määräämisestä koituvat edunmenetykset jäävät luvan haltijan vahingoksi, mikäli kyseessä olevaan lupaan kuuluvasta hankkeesta aiheutuu vahinkoa uhanalaiselle kalakannalle.

https://wwf.fi/mediabank/9692.pdf

Kuteminen kuuluu kaikille

- Keskon ja WWF:n 5-vuotinen yhteistyöhanke.
- Taustalla WWF:n Patokato-hanke, jonka rahoitus Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta.
- Keskiössä pienet, mutta merkittävät kutuesteet, joiden korjaaminen kustannustehokasta, ei vaadi vesilain mukaista lupaa ja voidaan toteuttaa talkoovoimin tai kevyellä konetyöllä.
- Tavoitteena myös tehokas viestintä ja paikalisten aktivointi.
- Tämän syksyn aikana avattu 9 kutuestettä ja kunnostettu 40 kutualuetta.

Vaelluskalojen elvyttämisen rahoitus

- Viranomaisten resurssit ja toimintakyky koko toiminnan perusta.

- Vapaaehtoistyön tukeminen tehokkainta rahan käyttöä, mutta julkista rahaa tarvitaan hankkeiden suunnitteluun ja organisointiin.
  - Yksityistä rahaa ja yrityksiä helpompi saada mukaan konkreettiseen tekemiseen kuin suunnitteluun.
  - Ilman perusrahoitusta ei ole mahdollisuuksia laajempaan varainkeruuseen.
  - Yksityisen rahoituksen avulla voidaan tukea myös viranomaisten vetämiä hankkeita.

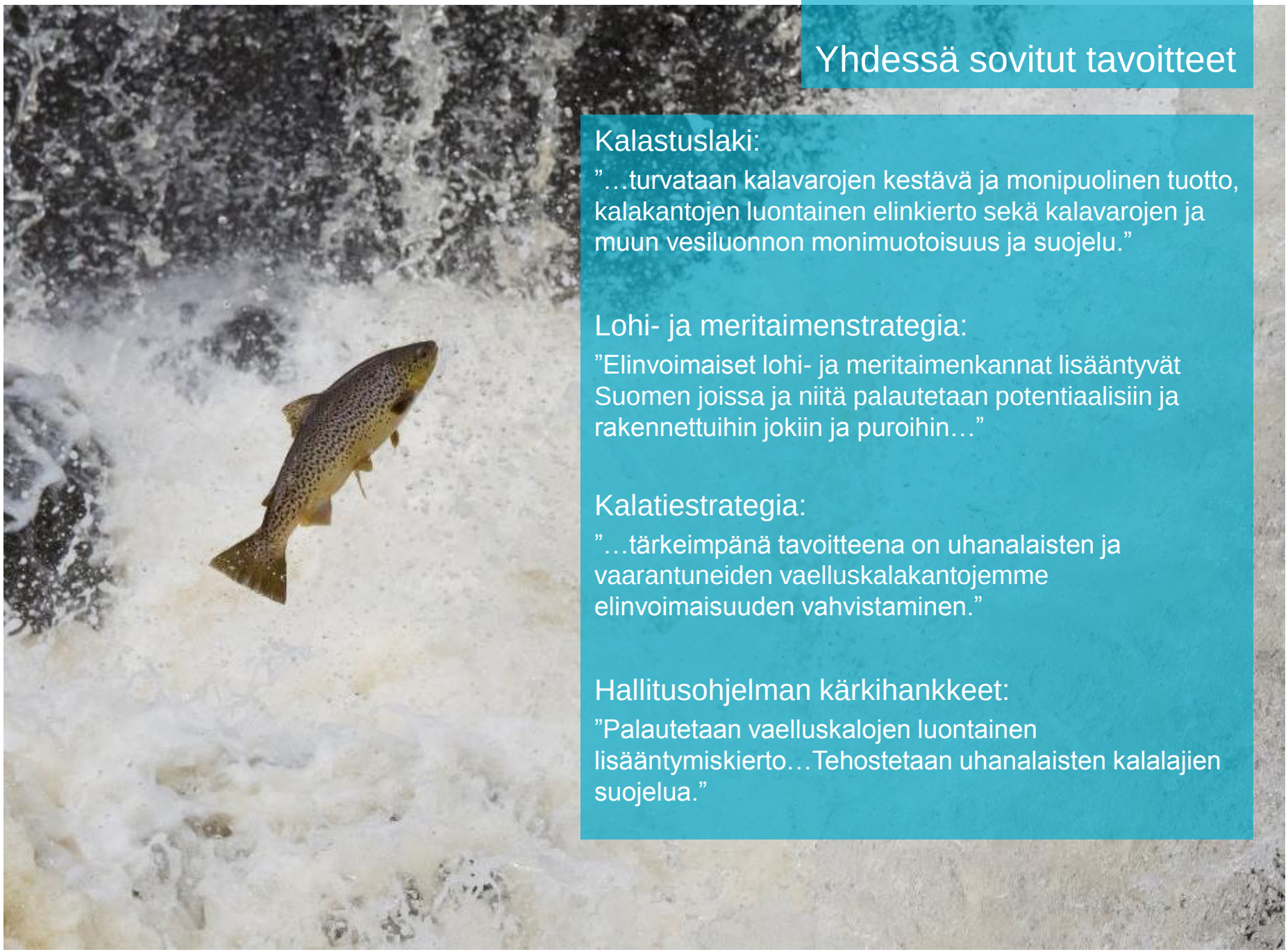

Yhdessä sovitut tavoitteet

Kalastuslaki:

”…turvataan kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuus ja suojelu.”

Lohi- ja meritaimenstrategia:

”Elinvoimaiset lohi- ja meritaimenkannat lisääntyvät Suomen joissa ja niitä palautetaan potentiaalisiin ja rakennettuihin jokiin ja puroihin…”

Kalatiestrategia:

”…tärkeimpänä tavoitteena on uhanalaisten ja vaarantuneiden vaelluskalakantojemme elinvoimaisuuden vahvistaminen.”

Hallitusohjelman kärkihankkeet:

”Palautetaan vaelluskalojen luontainen lisääntymiskierto…Tehostetaan uhanalaisten kalalajien suojelua.”

Kuva: Petteri Hautamaa